

Egzaminuojamojo kodas _____

Privatinės teisės užduotis

2022 m. birželio 10 d.

Ieškovė UAB „Ranga“ kreipėsi į teismą, prašydama priteisti iš atsakovo Jono Jonaičio 18 000 Eur skolos už atliktus darbus ir 7000 Eur delspinigių. Nurodė, kad su atsakovu sudarė statybos rangos sutartį, pagal kurią įsipareigojo pastatyti ir įrengti atsakovui priklausantį gyvenamąjį namą. Ieškovė savo įsipareigojimus pagal sutartį atliko tinkamai, tačiau atsakovas už atliktus darbus atsiskaitė tik iš dalies ir liko skolingas ieškovei 18 000 Eur. Sutartyje numatyta, kad už atsakovas privalo mokėti 0,2 delspinigius už kiekvieną uždelstą atsiskaityti dieną.

Atsakovas Jonas Jonaitis su ieškiniu nesutiko. Atsiliepime į ieškinį nurodė, kad rangos darbai buvo atlikti su paslėptais trūkumais, kurių pašalinimui buvo reikalinga 25 000 Eur suma. Taigi, atsakovas nėra skolingas ieškovei (CK 6.658 straipsnio 5 dalis). Be to, ieškovės reikalavimas priteisti delspinigius pareikštas praleidus ieškinio senaties terminą.

Pirmosios instancijos teismas ieškinį tenkino. Teismas nustatė, kad rangos darbai pagal sutartį buvo atlikti ir atsakovo priimti. Nors atsakovas pateikė teismui ekspertizės aktą, patvirtinantį, kad darbai buvo atlikti su paslėptais trūkumais, kurių pašalinimui buvo reikalinga 25 000 Eur suma, tačiau priešieškiniu dėl darbų kainos mažinimo nereiškė, todėl teismas nurodė neturintis pagrindo mažinti ieškovės prašomą priteisti pagrindinės skolos sumą. Teismas taip pat nustatė, kad ieškovė delspinigius skaičiuoja už laikotarpį, ne ilgesnį kaip šeši mėnesiai iki kreipimosi į teismą dienos, todėl sprendė, jog nėra pagrindo taikyti ieškinio senatį delspinigiams.

Atsakovas dėl šio teismo sprendimo padavė apeliacinį skundą. Skunde nurodė, kad įstatyme nenustatyta, jog siekdamas atskaityti sumą, reikalingą darbų trūkumams pašalinti, iš rangovui pagal sutartį mokėtinos sumos užsakovas privalėtų reikšti savarankišką reikalavimą teismui (priešieškini) dėl darbų kainos sumažinimo. Atsakovas savo atsikirtimus, susijusius su darbų trūkumais ir šių trūkumų šalinimo kaina, išdėstė atsiliepime į ieškinį, todėl teismas, vertindamas ieškinio pagrįstumą, privalėjo aiškintis ir tai, ar atsakovas pagrįstai pasinaudojo teise sumažinti darbų kainą.

Atsakovas taip pat nurodė, kad šalių sudaryta sutartis yra vartojimo sutartis, delspinigių dydį numatanti sutarties sąlyga yra nesąžininga, todėl ieškovės prašomi priteisti delspinigiai turėtų būti teismo sumažinti iki protingo ir sąžiningo dydžio, t. y. 0,02 proc. už kiekvieną uždelstą atsiskaityti dieną.

Ieškovė atsiliepime į apeliacinį skundą nurodė, kad pagal CPK nuostatas atsiliepime į ieškinį atsakovas nereiškia savarankiško reikalavimo, o tik išdėsto savo poziciją dėl pareikšto ieškinio. Šiuo atveju atsakovas siekė pareikšti savarankišką reikalavimą ieškovei dėl darbų kainos sumažinimo, tačiau to nepadarė, todėl pirmosios instancijos teismas pagrįstai dėl tokio reikalavimo nespėdė. Ieškovas nagrinėjant bylą pirmosios instancijos teisme taip pat nereiškė jokių reikalavimų dėl rangos sutarties sąlygų pripažinimo nesąžiningomis ar sutartyje numatytų netesybų mažinimo, todėl tokie reikalavimai negali būti reiškiami apeliacinės instancijos teisme.

Motyvuotai atsakykite:

- 1. Kokie požymiai leidžia sutartį kvalifikuoti kaip vartojimo sutartį? Ar ginčo šalių sudaryta statybos rangos sutartis yra vartojimo sutartis?**
- 2. Ar vartotojas, pirmosios instancijos teisme nesirėmęs vartojimo sutarties sąlygų nesąžiningumu, gali šia aplinkybe remtis apeliaciniame skunde? Kokios yra vartojimo sutarties sąlygos pripažinimo nesąžininga teisinės pasekmės? Ar teismas, pripažinęs delspinigių dydį nustatančią sutarties sąlygą nesąžininga, turėtų sumažinti delspinigius iki atsakovo prašomo dydžio?**
- 3. Kokios yra atsakovo gynimosi nuo pareikšto ieškinio procesinės priemonės? Ar pirmosios instancijos teismas pagrįstai sprendė, kad atsakovo argumentai dėl darbų kainos sumažinimo galėtų būti vertinami tik tuo atveju, jei atsakovas būtų pareiškęs priešieškinį? Kodėl?**

Egzaminuojamojo kodas _____
Baudžiamosios teisės ir proceso užduotis
2022 m. birželio 10 d.

A.A. kaltinama pagal BK 187 straipsnio 1 dalį tuo, kad žinodama, jog jos namas parduotas iš varžytinių ir perduotas D. D. nuosavybėn ir priverstinai išsikraustydama iš namo jo viduje tyčia nupjovė 80 Eur vertės laiptų turėklus, subraižė 220 Eur vertės stalviršį, sudaužė 800 Eur vertės stiklines duris, suplėšė 600 Eur vertės įtempiamąsias lubas, taip sugadino 1700 Eur vertės D. D. turto. Namas iki išsikraustymo buvo tvarkingas.

Nukentėjusysis D. D. pateikė prašymą keisti kaltinimą: dėl jam padarytos žalos dydžio – 49 315 Eur, perkvalifikuoti kaltinamosios veiką į BK 187 straipsnio 2 dalį.

Jis taip pat pateikė civilinį ieškinį dėl 49 315 Eur turtinės žalos, kurios dydį grindė nepriklausomo turto vertintojo išvada, pagal kurią paskaičiuotos išlaidos, būtinos atstatyti namui (jo baldams) padarytą žalą, t. y., keičiant visas pirmojo aukšto duris ir lubas, taip pat įrengiant naujus laiptus ir įsigyjant naujus virtuvės baldus – nes atskirų detalių ar vienu durų pakeitimas mažina namo vertę ir blogina gyvenime jame kokybę. Specialistas, nustatydamas sumą, rėmėsi turto pažeidimų ištaisymo sąnaudomis ir naujų daiktų verte. Civiliniu ieškiniu taip pat prašo priteisti 5000 eur neturtinės žalos, nes dėl teisminių procesų, dėl kaltinamosios vengimo išsikraustyti, dėl negalėjimo apsigyventi subjaurotame name patiria stresą, nemigą, migrenos priepuolius.

Kaltinamosios gynėjas nurodė, kad kaltinamoji, daug metų gyvenusi savo name, buvo sužlugdyta namo pardavimo ir nesikraustė iš jo, kol jos neprivertė naujas savininkas padavęs ją į teismą dėl priverstinio išsikraustymo. Todėl, turėdama labai greitai išsikraustyti, paprašė kitų asmenų (jų neprisimena, kvietė pagal skelbimą), kad jie skubiai išgabentų didelių gabaritų daiktus. Taigi jie per skubą netyčia sudaužė ar įbrėžė kai kurias namo ir baldų detales, o laiptų turėklus paprašė išpjauti, nes jie buvo visai sulūžę, tačiau dėl išsikraustymo nespėjo pakeisti. Todėl tarp jos ir būsimo savininko galimai susiklostė civiliniai santykiai, kurių sprendimui negalima naudoti baudžiamosios teisės kaip *ultima ratio* priemonės, už panašias veikas taip pat numatyta ir administracinė atsakomybė. Nurodo, kad neatlygino 1700 eur žalos, nes netyčia sudaužyti ar apibraižyti daiktai dar nebuvo nukentėjusiojo D. D., nes tuo metu būtent ji gyveno savo name ir šis turtas jai nebuvo svetimas.

Nukentėjusiojo prašymą keisti kaltinimus ir jo pareikštą ieškinį dėl 49 315 eur turtinės žalos prašo atmesti, nes pagal BK 187 straipsnį galima vertinti tik tiesiogiai sugadinto turto vertę, o ne kitus kriterijus (atstatymo vertę ar juolab naujų daiktų vertę). Prašymas priteisti neturtinę žalą neturi teisinio pagrindo, nes dėl turtinių nusikaltimų tokia žala nekyla ir negali būti priteista.

Motyvuotai atsakykite:

- 1. Išanalizuokite BK 187 straipsnyje nurodytos veikos požymius. Nurodykite kriterijus, pagal kuriuos atribojama baudžiamoji ir administracinė, baudžiamoji ir civilinė atsakomybė už turto sugadinimą. Kuri atsakomybės rūšis taikytina nagrinėjamu atveju?**
- 2. Nurodykite teismų taikomą taisyklę, kaip skaičiuojama sugadinto turto vertė, turinti reikšmės kvalifikavimui? Motyvuotai nurodykite, ar yra pagrindas kaltinamajai keisti kaltinimą ir jo sveiką kvalifikuoti pagal BK 187 straipsnio 2 dalį? (Į šį klausimą atsakykite nepriklausomai nuo to, kaip atsakėte į pirmą klausimą).**
- 3. Ar gali nesutapti kaltinime (kai turtinės žalos dydis yra nusikalstamos veikos požymis) ir civiliniame ieškinyje nurodytas žalos dydis? Ar turtinių nusikalstamų atveju gali būti reiškiamas ieškinyje dėl neturtinės žalos? Motyvuotai išspręskite turtinės ir neturtinės žalos atlyginimo klausimą. (Motyvai turėtų būti pateikti dėl principinio sprendimo, nebūtinai dėl konkrečios sumos).**